

Over dit boek

Dit is een digitale kopie van een boek dat al generaties lang op bibliotheekplanken heeft gestaan, maar nu zorgvuldig is gescand door Google. Dat doen we omdat we alle boeken ter wereld online beschikbaar willen maken.

Dit boek is zo oud dat het auteursrecht erop is verlopen, zodat het boek nu deel uitmaakt van het publieke domein. Een boek dat tot het publieke domein behoort, is een boek dat nooit onder het auteursrecht is gevallen, of waarvan de wettelijke auteursrechttermijn is verlopen. Het kan per land verschillen of een boek tot het publieke domein behoort. Boeken in het publieke domein zijn een stem uit het verleden. Ze vormen een bron van geschiedenis, cultuur en kennis die anders moeilijk te verkrijgen zou zijn.

Aantekeningen, opmerkingen en andere kanttekeningen die in het origineel stonden, worden weergegeven in dit bestand, als herinnering aan de lange reis die het boek heeft gemaakt van uitgever naar bibliotheek, en uiteindelijk naar u.

Richtlijnen voor gebruik

Google werkt samen met bibliotheken om materiaal uit het publieke domein te digitaliseren, zodat het voor iedereen beschikbaar wordt. Boeken uit het publieke domein behoren toe aan het publiek; wij bewaren ze alleen. Dit is echter een kostbaar proces. Om deze dienst te kunnen blijven leveren, hebben we maatregelen genomen om misbruik door commerciële partijen te voorkomen, zoals het plaatsen van technische beperkingen op automatisch zoeken.

Verder vragen we u het volgende:

- + *Gebruik de bestanden alleen voor niet-commerciële doeleinden* We hebben Zoeken naar boeken met Google ontworpen voor gebruik door individuen. We vragen u deze bestanden alleen te gebruiken voor persoonlijk en niet-commerciële doeleinden.
- + *Voer geen geautomatiseerde zoekopdrachten uit* Stuur geen geautomatiseerde zoekopdrachten naar het systeem van Google. Als u onderzoek doet naar computervertalingen, optische tekenherkenning of andere wetenschapsgebieden waarbij u toegang nodig heeft tot grote hoeveelheden tekst, kunt u contact met ons opnemen. We raden u aan hiervoor materiaal uit het publieke domein te gebruiken, en kunnen u misschien hiermee van dienst zijn.
- + *Laat de eigendomsverklaring staan* Het “watermerk” van Google dat u onder aan elk bestand ziet, dient om mensen informatie over het project te geven, en ze te helpen extra materiaal te vinden met Zoeken naar boeken met Google. Verwijder dit watermerk niet.
- + *Houd u aan de wet* Wat u ook doet, houd er rekening mee dat u er zelf verantwoordelijk voor bent dat alles wat u doet legaal is. U kunt er niet van uitgaan dat wanneer een werk beschikbaar lijkt te zijn voor het publieke domein in de Verenigde Staten, het ook publiek domein is voor gebruikers in andere landen. Of er nog auteursrecht op een boek rust, verschilt per land. We kunnen u niet vertellen wat u in uw geval met een bepaald boek mag doen. Neem niet zomaar aan dat u een boek overal ter wereld op allerlei manieren kunt gebruiken, wanneer het eenmaal in Zoeken naar boeken met Google staat. De wettelijke aansprakelijkheid voor auteursrechten is behoorlijk streng.

Informatie over Zoeken naar boeken met Google

Het doel van Google is om alle informatie wereldwijd toegankelijk en bruikbaar te maken. Zoeken naar boeken met Google helpt lezers boeken uit allerlei landen te ontdekken, en helpt auteurs en uitgevers om een nieuw leespubliek te bereiken. U kunt de volledige tekst van dit boek doorzoeken op het web via <http://books.google.com>

EK GENT

C O P I E

Van de twee

SENTENTIEN.

Uytgesproocken vanden Hove Pro-
vinciael van Hollandt eerst,

Ende ten tweeden de

SENTENTIE

V A N

A P P E L

vanden Hoghen Rade van Hollandt,

T E G E N S

GASPAR DIAS de FERREIRA.

Gebooren tot Lisbon in Portugael.

Gedrukt nae de originele Copien banden selven Hoven. 1647.

1900

MENTHE

...

...

MENTHE

...

...

...

...

...

...

...

C O P I E.

Azfoo G A S P E R D I A S D E
 F E R E I R A , gebooren tot Lisbon in Portugael, den
 Hove van Hollandt / buften pñe en banden van pñere / bekend
 heeft / dat hy eenigen tyd van Jaeren gewoont heeft in Parnam-
 buco, en inde Stadt Mauritja Burger / ende oock eenige Jaeren
 Schepen ofte Rechter is gheweest / ende dat hy daer nae hier te
 Lande ghekomen zijnde / sich by Requête gheadzessert heeft
 gehadt aende Ho: Ho: Heeren de Staten Generael deser Ver-
 eenighde Nederlanden / ende daer by verlocht / ende oock daer
 op geobtineert heeft brieven van Naturalisatie, mede brengende
 de selve Brieven / dat hy beloofde sich in alles te dragen als een
 goet Onderdaen vanden Staet deser Vereenighde Neder-
 landen / ende de selve sich onderdanighlijcken te onderwerpen /
 dat hy echter dies niet teghenslaende alhier te Lande zijnde / sich
 verpozder heeft te schryven eenighe Bissiven aen eenen Diego
 Cardoso, synen Gorn / woonende tot Civiliën in Spaengien,
 daer by hy verhoont heeft de begeerte ofte gheneghenthept / van
 dat hy Gebangen derwaerts soude willen komen / indien den
 Koningh van Spangien ofte des selfs Ministers souden weten
 te elimeren sijne soufflanthept ofte wetenschap en experientie /
 aengaende de saecken ende plaetsen in Brasil ; ende by een derde
 Bissive aenden selven Diego Cardoso geschreven / sich qualijck
 te genoegen / dat hy inende twee sijne voorgaende Bissiven te
 welen gheintercipieert ofte achter-gehouden / alsoo het voorsz
 schryvens was streckende tegens ofte tot nadeel vanden Staet
 daer van hy een Onderdaen was. Dat hy noch mit sijn eegen
 handt ingesels heeft twee Discoursen ofte Propositionen aenden
 21 22 Amba-

Ambassadeur van Portugaël alhier celsiderende/ende oock aenden selven Ambassadeur overghelevert / mislgaders daer van Copie gelonden aenden Marquis van Montalban in Portugaël. Dat hy mede met sijn eyghen handt ingeset heeft secker Discours ofte Propositie aenden Koningh van Portugaël selfs / twelck hy heeft overgelonden aen eenen Iohan Baptista de Caldera, om aenden Koningh behandicht te werden; in welke Discoursen ofte Propositionen bevonden werdt/ Dat hy Gevangen den voorsz Koningh van Portugaël en des selfs Ministers gesocht heeft aen te raden/ende te inciteren/ omme by der handt te nemen verscheyde middelen / daer dooz de West-Indische Compagnie soude kunnen werden verzwackt en gerupneert/ Omme de selve daer toe te brengen/datse soude sijn genootscaert metten gemelten Koningh te komen in handelinghe aengaende de restitutie van Brasil, vooz seckere somme van Penningen: Ende namentlyck dat byden voorsz Koningh van Portugaël eenige Schepen soudent werden ghehouden in Angola, omme vooz des selfs Ingeleteren mede te bebozderen den handel van de Negros aldaer/ten eynde die vande voorsz Compagnie daer dooz upt den selven handel minder profijt soude komen te trecken/ende tot meerder kosten werden ghebracht/ ofte dat de selve gheheellyck vande selve handel soude werden geprivéert; schryvende tot beter pretext van dien in eenighe vande selve sijne propositionen ende discoursen / de plaetsen by die vande voorsz Compagnie/in Angola geposideert werdende byde Compagnie met geweldt sonder recht ende met bedroggh gheoccupeert sijn; ende verder noch/dat byden gemelten Koningh//ofte sijne Ministers eenighe vande meest gheinteresseerde inde voorsz Compagnie/ dooz beloften van seckere somma van penningen/totte bebozderinge vande restitutie van Brasil soude kunnen werden ghebracht. Dat hy Gevangen oock gedaen heeft belofte aenden gemel-

Gasper Dias Ferreira geboren tot *Lisbon* in *Portugal*, is terzaake van thonden van geilliteerde heijmelijke *Correspondentie* tot nadeel van de *Geotroyceerde West Indische Compagnie* deser Landen bij *Sententie* van den *Hove* van *Hollt.* in dato 16 *Meij* 1646. ten eenwigen dage gebannen uit *Hollt.* *Zeelandt*, *Wettvrieslandt* en *Utrecht*, zonder oijt daer inne weder te komen, opspoene van aanden *Lijve* gestraft te werden, en gecondemneert in een *multe* van 12000 — — — ten profijte van de *Hoge Overigheidt* en *Graaflykheidt* van *Holland*, mitsgades in de *kotten* en *misen* van *Justitie*, en weder te gaan in *bellote* hegtenille, en aldaar te blijven ter tijdt toe alle het selve zal weeten vrdaan en betaelt.

Den *Procureur General* zich van de *voorz.* *Sententie* getelt hebbende *Appellant*, is bij *Sententie* van den *Hogen Rade* in dato 31 *Julij* 1647. te niet gedaan de *Sententie* van den *Quade* *provisoriaal*, endoende *Richt*, geordonneert dat de *Brieven* van *Naturalisatie* bij *Gasper Dias Ferreira* van de *Hoog Mog. Hagen Staaten General* subreptwelyk geobtineert in de *Audientie* van den *Hove* ter *presentie* van den *Ged.*, als zodanig *beneficie* onwaardig, geasleert, en zijne *Brieven*, en andere *geschiften* tot nadeel van den *Stat* en de *Geotroyceerde* *Oost* en *West Indische Compagnien*, deser Landen, *geschreven* en *gebruikt*, *gescheut* zullen werden, *Confinceert* den *Ged.* den tijdt van *Leven* jaaren, en zodanige *verzekerde* en *belloten* *plaatde*, als bij den *Hove* geordonneert zal werden, *bandt* hem na *expiratie* des *Leven* jaaren, ten eenwigen dage uit de Landen van *Hollandt*, *Zeelandt* en *Utrecht*, en vermogens den *Oetrijver* van *hoog* gemelde *Haar Hoog Mog.* uit de *respectieve* *provincien* en Landen *Heden* en *plaatken* onder de *gehoorsaamheit* en *gebiedt* van denzelve

verlootterendes. Mitsgaders uit de Landen en plaatsen die de voorn.
Ordonnatie Indische Compagnie met de krij. van Haas Hoog. Mog. alrede
beziitten, zonder daar oyt wedes in ne te komen, no. poene van met de dord
gethratt te werden, en daer en doren gecondemneert in een muelte van
- 30000 --- en in de kotten en muelen van Justitie, mitsgaders in de kotten
vanden procelle, en wedes te gaan in de kotten hegte muelen on der voorsorte
van den Hove, en aldaar te blijven te tijdt toe hij de voorn. muelte en
kotten vol daan en betaalt zal hebben.

gemelten koning/ van tot dienste vanden selve/ te contribueren
achtien duplent Cruylaten / omme totte rederijte van Brasil te
werden geimploereert; aenwijfende oock byde voorsz. Propositie
aenden koningh overgesonden / eenige middelen om die vande
voorsz. Compagnie te ontrecken ofte in fructueus te maken/ den
handel op de Custe ende Haven van Mina; Dat mede hy Ge-
vangen by sijne voorsz. Propositie aen den ghemelten koningh
geschreuen en overgesonden / den selven koningh heeft soecken
aen te raden/ ende aengelwesen eenige middelen door de welke
de Compagnie van Oost-Indien soude konnen werden ghe-
bracht tot verkleyninge / ondergang ofte rupne / met de hoope/
ofte tot sulcken eynde / dat de Commerciën ofte Handelingen
by die vande selve Compagnie aldaer geexerceert / metter tijdt
souden werden getrocken aen Portugael/ende namentlijk on-
der anderen desen middel/ Dat so veel des gemelte konings re-
putatie soude toelaten/ aldaer soude werde verbyzemt de Hert-
vande koninghen ende Natien mette welke die vande selve
Compagnie den handel van Specerijen aldaer exerceerden.
Dat hy Gevangen mede bekend heeft / met sijn eygen handt in-
gestelt te hebben eenige schriftelijke advertentien aenden ghe-
melten koningh geschreuen in Amsterdam, ende gedateert den
12. Julij 1645. ende byden Gevangen ondertepkent / Be-
grijpende een project van eenighe Conditiën van Peps byde
Hog: Hog: Heeren Staten Generael metten selven koningh
aen te gaen/ mitsgaders een verklaringhe vande intentie vande
selve Conditiën / ende vande materie daer inne begrepen; in
welcke verklaringhe bevonden werdt/ dat hy Gevangen de
voorsz. Conditiën/ ofte eenige van dien heeft voorgesteld/ ten eynde
daer door / indien die aengenomen wierden by desen Staet/
de selve Compagnie soude werden ghebracht in verderfende
rupne/ ofte soo verre/ dat sy haer byder Octrop/ ofte conquesten

A 3.

in

in Brasil fouden quiteren. Dat mede hy Gebangen inde voorsz
 Propositie/soo aenden Koningh als aenden Ambassadeur van
 Portugael/mitsgaders in eenige Wiffden aenden Gouverneur
 van Bahia, hem selven qualificeert te wesen een Dienaar/ Vasal
 ende Onderdaen vanden ghemelten Koningh; ende onder an-
 deren in seckeren byess aen Gouverneur vande Bahia schryft/
 Dat hy den grootsten Dienaar vooz den Koningh in't Civil is/
 die hy in Brasil was hebbende / ende hy respectivelijk twijfelt
 van die het gouberneren al/ tot d'andere inclups hem pemandt
 soude mogen overtreffen in 't Militair; schryvende oock in seer-
 kere sijne Wiffde vanden 8. Sep 1645. aen Mathias de Al-
 burckercke, dat het ghene hy was tracterende metten voorsz
 Ambassadeur / ende andere Ministers vanden ghemelten ko-
 ningh / aengaende de saecke van Brasil, vooz-quam upt gheen
 particulier interest/anders dan alleen den pber dat Brasil vande
 Ketterliche macht soude werden gelibereert / ende dat hy sulcke
 aldaer ende elders in sijne voorsz Wiffden / Discourten ende
 Propositionen/het Goubernement ende gebiedt van desen Staet/
 mitsgaders vande West-Indische Compagnie / is noemende
 de Ketterliche macht ofte Heerschappij. Alle het welcke zijn
 saecken van seer quade en pernicieuse consequentien / strydende
 tegens het deivoir ende trouwe van een goet Onderdaen / en
 Burgher vanden Staet deser Vere:nighde Nederlanden / die
 ten exemple van anderen behoozen gestraft te werden. S O O
 I S T, Dat 't voorsz Hoff / met rijpe deliberatie van Waerde/
 dooz-gefen ende overwogen hebbende/alle 't gundt ter materie
 dienende is / Doende recht inden name / ende van weghen de
 Hooge Overighept ende Gracfelichept van Hollandt/Zelandt
 ende Wicelandt / Den voorsz Gebangen ten eeuwigen daghe
 gebannen heeft/ende bandt hem mis desen upt Hollandt/Zee-
 landt/Wicelandt en Vtrecht/ sonder daer opt weder in te ko-
 men /

enen / op penne van aenden lÿke gheschraeft te werden / ende con-
firmeert hem ten proffijte vande Hooghe Overighepht ende
Graeffelicheit van Hollandt / in een mulcte van twaelf duplent
gulden / misgaders inde kosten ende misen van Justitie / tot
taxatie ende moderatie vanden voorsz Hove ; Ende weder te
gaen in beslooten Hechtenisse / ende aldaer te blijven / ter tijdt
ende wijlen toe alle 't selve sal wesen voldaan ende betaeldt.
Gedaen inden Hage / byde Heeren ende Meesters Iohan Oom
van Wijngaerden, Heere van Werckendam / President : Iohan
Dedel ; Hugo Blocq ; Gerard Crommon ; Sebastiaen Francke ;
Gaspar van Kinschot ; Frederick van Dorp ; Diederick Sicxti ;
Gualther de Raedt, ende Herman de Huybert, Raedtslieden
van Hollandt ende ghepronuncieert den 18. Sep 1646. In
kennisse van my / ende was ondertepeckent Adr. Pots.

COPIE SENTENTIE: VANDEN HOOGEN RAEDT.

INder sake hangende voor den Hoogen
Rade in Hollandt, tusschen den Procureur Generael, Impe-
trant in cas d'Appel ter eenre, ende Gaspar Dias de Ferreira
Portugeesch, jegenwoordigh ghevanghen op de Voor-poorte
van desen Hove. Gedaght in 't voorsz cas, ende geproponeert
hebbende grieven a minima. 't Hoff met rijpe deliberatie van
Raede, door-gesien ende overwooghen hebbende alle 't ghene
ter materie dienende was, ende heeft mogen moveren, Doende
recht uyt den naem ende van wegghen de Hooge Overigheyd,
ende Graeffelicheydt van Hollandt, Zeelandt ende Vrieslandt,
Doet te niete de Sententie vanden Rade Provinciael in questie,
ende doende recht, Ordonneert dat de brieven van Naturali-
satie

fatie byden Gedaeghden vanden Hooge Mog: Heeren Staten Generael subreptivelijck geobtimeert inde Audientie van desen Hove, ter presentie van hem Gedaeghde, als soodanigh beneficie onwaerdigh, gecasseert, ende sijne brieven ende andere geschriften tot nadeel vanden Staet, ende de geostroyeerde Oost ende West-Indische Compagnien deser Landen geschreven ende gebruyckt, gescheurt sullen werden; Confineert de Ghedaeghde de tijdt van seven Iaren in soodanige verseeckerde ende beslooten plaetse, als by desen Hove geordonneert sal werden, Bandt hem naer de expiratie vande selve seven Iaren, ten eeuwigen dagen uyt Hollandt, Zeelandt, Vrieslandt, ende Vtrecht; ende vermogens de authorisatie vande Hoogh-gedachte Heeren Staten Generael, ende de respectie Provincien, oock uyt de vordere Geunieerde Provincien, ende Landen, Steden ende Plaetsen, onder de gehoorfaemheyt ende gebiedt vanden selven resorteerende, mitsgaders uyt de Landen ende Plaetsen die de voorghe-noemde Oost ende West-Indische Compagnien, met Oostroy van haere Ho: Mo: alreede besitten, ende hier naer noch sullen komen te besitten, sonder daer oyt weder inne te komen, op peyne van met de doot ghestrafte te werden. Condemneert hem Gedaeghde daer-en-boven in een mulcte van dertich duysent ponden te veertigh grooten; ten proffijté vande Hooghe Overigheyt; Ontseyt den Procureur Generael sijnen vorderen eysch ende conclusie, by hem in desen op ende jegens den Gedaeghde gedaen ende genomen; ende Condemneert den Gedaeghde inde kosten ende mijnen vande Iustitie, mitsgaders inde kosten vanden Proceffe, tot tauxatie vanden Hooghen Raede; ende weder te gaen in besloten hechtenisse op de Voorpoorte van desen Hove, ende aldaer te blijven ter tijdt toe hy de voorgenoomde mulcte ende kosten voldoen ende betaelt sal hebbē. Ghepronunchieert den lesten Iulij 1647.

